

Specificul metodei Montessori

Detalii

"Sa nu faci niciodata pentru un copil ceea ce poate face singur."

(Maria Montessori)

ROLUL PROFESORULUI

In cadrul metodei sale, Dr. Montessori a conceput un rol cu totul nou pentru educator. De cele mai multe ori ne referim la acesta sub numele de ghid sau director, intrucat educatorul Montessori nu predă in mod traditional. Copiii invata singuri, folosind materialele specifice, timp in care rolul educatorului este sa directioneze, sa stimuleze si sa ghideze activitatea acestora. In prima instantă copiilor li se face o prezentare a materialelor. Incet si cu miscari precise, educatorul utilizeaza materialul potrivit cu destinatia sa, timp in care un grup de copii sau un singur copil il urmareste. In timpul acestei demonstratii, cuvintele si miscarile excesive sunt evitate, iar actiunile sunt segmentate astfel incat sa se asigure o mai buna intelegere a conceptului prezentat.

Decizia de a predă o anumita lectie rezulta de cele mai multe ori din observarea atenta a copiilor, precum si din evaluarea muncii lor anterioare. Unele lectii pot fi explicate din nou, daca se constata ca un copil are nevoie de mai multa informatie sau de informatie noua.

Educatorul nu se amesteca niciodata atunci cand un copil e concentrat, si nu intervine decat daca a constatat ca acesta are nevoie de ajutor, nu stie ce sa faca, sau ii deranjeaza pe ceilalti colegi. Ajutorul pe care un educator Montessori il ofera copilului este intodeauna extrem de limitat - atat cat sa se asigure ca acesta a iesit din impas. Copilul nu este corectat atunci cand greseste. Se considera ca inca nu ajuns sa stapanesca suficient conceptul respectiv iar materialul va fi strans si reluat cu alt prilej, dupa o lectie individuala, ori dupa o anumita perioada de timp.

Educatorul Montessori nu pedepseste copiii niciodata dar nici nu le ofera recompense. Se considera ca singura recompensa de care are nevoie un copil este cea provenita din multumirea de sine, din faptul ca a realizat un lucru bun si corect, bazandu-se pe propriile lui puteri.

In cazul in care un copil ii deranjeaza pe colegii lui sau se comporta intr-un mod care afecteaza armonia si ordinea din clasa, acesta va fi luat de catre educator si dus intr-un loc retras de ceilalti copii. I se va asigura jocul favorit dar va fi lipsit de libertatea de a se deplasa prin clasa dupa vointa proprie. Educatorul va veni din cand in cand si ii va adresa cuvinte blande de simpatie sau ajutor, in cazul in care are nevoie. Se considera ca lipsa

libertatii de miscare si tratarea copilului ca pe un bolnav este suficienta pentru a-l face sa inteleaga ca a gresit.

“In loc sa incercam sa-l cucerim din interior si sa-l directionam ca pe un suflet uman, intotdeauna ne-am dorit sa dominam copilul prin forta, prin impunerea unor legi externe. In acest mod, copiii au trait pe langa noi fara sa ajungem sa fim capabili de a-i intelege vreodata. Dar daca dam la o parte toata artificialitatea cu care i-am invaluit si toata violenta cu care, proteste, am incercat sa-i disciplinam, ei ni se vor arata noua in toata frumusetea firii lor copilaresti, cu o gentilete si dragalassenie absoluta.” (Maria Montessori – Metoda Montessori (1969))

Montessori a observat cum copiii prospera atunci cand li se ofera libertatea intr-un mediu propice nevoilor lor. Dupa o perioada de intensa concentrare si lucru cu materiale care le starnesc interesul, copiii dau dovada de vitalitate si multumire de sine. Concentrandu-se la o activitate liber aleasa, neintrerupta, copiii ajung la auto-disciplina si pace interioara. Dr. Montessori a denumit acest proces “normalizare” si este citat ca fiind “cel mai important rezultat al muncii noastre”. (Maria Montessori, Mintea absorbanta 1949).

- **MEDIUL si MATERIALELE DINTR-O CLASA MONTESSORI**

Dr. Montessori a considerat ca, pentru ca un copil sa faca cele mai productive alegeri si sa isi exercite controlul asupra alegerilor facute, mediul inconjurator trebuie sa fie special proiectat astfel incat sa stimuleze o activitate constructiva din partea acestuia.

Fiind una dintre modalitatile prin care acest mediu este pregatit, ordinea, faciliteaza dorinta copilului de a alege si concentrarea. Bunul simt sugereaza ca este mult mai usor sa alegi obiectul dorit atunci cand alternativele sunt aranjate intr-o maniera ordonata.

Materialele Montessori ii ajuta pe copii sa faca alegerea dorita prin faptul ca acestea sunt expuse pe rafturi aflate la o inaltime potrivita varstei, pe mese sau pe covorase (cand le utilizeaza alti copii). Astfel este foarte usor pentru copil sa ia materialele de pe rafturi, sa le utilizeze pentru un timp si apoi sa le puna la loc. Din contra, in clasele traditionale, materialele sunt de cele mai multe ori inchise in dulapuri si profesorul este cel care controleaza cand si cum urmeaza sa fie utilizate.

O alta modalitate prin care mediul ajuta copilul si ii faciliteaza alegerea si controlul asupra activitatii dorite, este dimensiunea mobilei. Aceasta consta in scaune si masute din lemn create special pentru copii, care se pot deplasa acolo unde doreste fiecare copil sa isi desfasoare activitatea, locurile nefiind prestabilite (acum un lucru obisnuit in gradinite, se pare ca este rodul inovatiei Mariei Montessori - Elkind, 1976).

Clasa Montessori este aranjata pe “zone”, de obicei delimitate de dulapioare cu rafturi joase. Fiecare “zona” contine materiale specifice subiectelor respective (arta, muzica, matematica, limba, stiinta etc.)

Materialele de pe rafturi au ca scop atragerea interesului copilului si acumularea cunostintelor prin utilizarea repetata. Cele mai multe sunt facute din lemn, pictate in culori primare sau culori care atrag interesul copilului (ex. turnul roz). Fiecare material are un scop bine determinat si este de dorit ca sa fie utilizat exclusiv in acel scop. Utilizarea corecta a acestor materiale este de natura sa promoveze o mai buna intelegere a unui anumit concept. Cand se constata ca materialele nu sunt utilizate conform cu destinatia lor, educatorii repeta lectiile. Deasemenea, curriculumul Montessori este extrem de bine structurat. Materialele care formeaza curriculumul sunt prezentate in secventa ierarhica existand si o legatura complexa cu materialele din diferite alte zone ale aceluiasi curriculum.

Fiecare material dintr-o clasa Montessori izoleaza un singur concept. De exemplu, materialul cunoscut sub numele de “turnul roz” este facut din 10 cuburi din lemn cu marimi variabile, vopsite in roz. Copilul construiesc un turn cu cel mai mare cub jos si cel mai mic sus. Astfel este izolat conceptul de dimensiune. Alte materiale utilizeaza concepte diferite: tabletele colorate pentru culori, materialele geometrice pentru forme, etc.

Mai mult decat atat, materialele sunt autocorectoare. Cand o piesa nu se potriveste sau este lasata pe dinafara, copilul poate percepe cu multa usurinta eroarea. Astfel nu este necesara corectarea copilului de catre adult. Copilul este capabil sa rezolve problemele independent, dezvoltandu-si astfel increderea in sine, gandirea analitica, si satisfactia ce decurge din ducerea la bun sfarsit a unei activitati prin propriile-i puteri